

Suriye’de Diplomatik mola!

Ergün ÖZALP

Suriye’deki savaş sürecinde Soçi, Cenevre görüşmeleri derken; son yapılan, ‘mutabakatlar’ dan sonra, Suriye yeni anayasasını hazırlama sürecine evrilmiş görünüyor. Diploması , genellikle barış sürecinin, iki savaş arası dönemin söylemidir. Birbirine rakip güçlerin ekonomik politik askeri alandaki sorunlarını, masaya getirerek çözüm aramalarıdır. Türkiye’nin Rojava bölgesine yönelik işgal girişimi sonrası, ABD ve daha sonra Rusya ile yaptığı ikili - gerçekte ise, taraf olarak, Suriye ve YPG’de bu görüşmelere dolaylı olarak; tele konferans yöntemiyle katılmıştı- mutabakatlar sonrası, genellikle Rusya’nın, Putin’in Ortadoğu’da baş aktör olarak öne çıktığı ve Rusya’nın tek kurşun atmadan Suriye’de kazanan güç olduğu yorumları; ön plana çıktı.

Diploması ve savaş alanında , bilinen bir tekerlemedir: *“Savaşta, sahada kazanılanı masa başında kaybetmeyelim”* denir. Şu bir gerçektir ki, savaşta, sahada kazanan bir güç; hiç bir zaman masada da kaybetmez. Çünkü güçlü bir masa başı diplomasinin gerisinde, her zaman güçlü bir ekonomi, istikrarlı bir toplumsal yapı ve askeri güç desteği vardır. Bunlar yoksa zaten savaşta da kaybedersiniz, masabaşında da.. Rusya’nın son yıllardaki , uzun dönemli ve sabırlı stratejik ve taktik hamleleri ile kazandığı bir gerçektir. Ama Gorbaçov ve Yeltsin’li , ‘çöküş’ süreci Rusyası’nın Ortadoğu’daki kaybettiği etki ve hegemonya, gözönüne alındığında; Rusya’nın kaybedilmiş eski nüfuz alanlarına yeniden dönme sürecini yaşadığını da söyleyebiliriz. Rusya, Putinle birlikte ekonomik ve askeri alanda hamleler yapmış toparlanmıştı. Artık, Sovyetler Birliği dönemindeki etki alanlarını yeniden ele geçirmek ve yenilerini bunlara katmak için, batılı büyük emperyalist devletlerle her alanda rekabet içindedir. Gerisinde az çok istikrarlı bir toplumsal yapı, petrol ve doğal gaz gibi stratejik kaynaklar, geliştirilmiş yeni silahlar ve nükleer gücü vardır. Masabaşında kaybetmemesi, bu yüzden doğaldır. Ek olarak, Rusya, Çarlık dönemi ve özellikle Sovyetler Birliği döneminin zengin diplomatik deneyimlerine sahip bir devlet olarak; diplomatik alanda iyi bir oyun kurucudur da... Türkiye’nin ÖSO’cu cihadçı çetelerle birlikte gerçekleştirdiği işgale, önce ABD ile birlikte onay verilmiş, belli bir noktada ise dur denmiştir. Tıpkı daha önce Fırat’ın batısındaki diğer Türkiye operasyonlarında olduğu gibi. ‘Soçi mutabakatı’ sonrası Rusya, Türkiye’ye; *‘Senin sınır güvenliğini de, Suriye’nin sınır güvenliğini de, önümüzdeki dönemde kürtlerin hak ve taleplerini de ben koruyacağım’* mesajı vermiş, bölgedeki herkesin hamisi olduğunu ilan etmiştir.

Vurgulanmalıdır ki, Rusya’nın bu güçlü diplomatik zaferleri ; kapalı kapılar ardındaki gizli diplomasıya uzun bir süredir döndüğünü, batılı emperyalistlerle bu alanda da bir yarış içinde olduğunu gösteriyor. Bu, Ekim Devrimi sonrası Bolşeviklerin yürüttüğü, ‘açık diploması’ ile taban taban zıttır. Bolşevikler Ekim Devrimi sonrası, Çarlık Rusyası’nın 1. Dünya savaşı öncesi emperyalistlerle yaptığı ikili paylaşım antlaşmalarını deşifre ederek çöpe atmış, bağımsızlığı için kurtuluş savaşı veren uluslara, içten ve karşılıksız yardım elini uzatmış, ulusların kendi kaderlerini tayin etme ilkesini tutarlı bir şekilde savunmuş, açık diploması’ yürütmüştü. M. Kemal önderliğinde gelişen anti-emperyalist hareketi , bu amaçla desteklemiştir. İngiliz emperyalizminin ve onların maşası Yunan ordusunun işgali püskürtülerek, Rusya’nın güney kanadında , Kafkasya’daki İngiliz emperyalizmin girişimlerinin engellenmesi, o tarihlerde batılı emperyalistlerin genç Sovyet devletini yıkmak için örgütlediği ‘Beyaz Ordu’ ile savaşan ‘Kızıl Ordu’nun da elini güçlendiriyordu. 1919’ da Havza’da Bolşevik heyetiyle, M . Kemal’in yaptığı görüşme sonrası, TBMM Hükümeti’ne her türlü silah altın ve cehane yardımı yapılarak, Yunan ordusunun Ankara’ya yürüyüşü Sakarya’da durdurulmuş ve Türkiye Cumhuriyeti’nin kuruluşuna tayin edici destek sağlanmıştı. TBMM’nin anti- komünist çizgisi ve Komünistlerin tutuklanmasında , M. Suphi’lerin katlinde oynadığı rol bilinse de; zorunluluktan doğan ve bolşeviklerin ilkelerine ters düşmeyen bu dostluk süreci devam ettirilmişti. Dostane ilişkiler, Özellikle M. Kemal’in ölümünden sonra , giderek bozulmaya yüz tuttu. İkinci cihan harbi öncesinde, Türkiye’nin, Nazi Almanyası’la flörtü, savaş sonrasında Marshall yardımlarıyla ABD ve NATO cephesine katılması; Türkiye diplomasını de, batılı emperyalistlerin, ‘soğuk savaş’ döneminde kullandığı , anti- komünist bir aparata dönüştürdü. Yaklaşık 20 yıllık Rusya ile dostluk süreci, bir yana bırakıldığında, Osmanlı’nın gerileme döneminden günümüze, Türk dış politikasının, emperyalistlerin elinde bir oyuncak haline geldiğini görebiliriz. Sahada kazandığı muharebeleri bile,

şimdiye kadar diplomatik bir zafere dönüştürdüğü pek görülmemiştir. Hep kaybeden olmuştur. Suriye'de şimdiden kaybeden tek gücün, Türkiye tarafı olduğu açıkça görülmektedir.

Sonuç olarak, Türkiye, son iki yıldır derin bir ekonomik kriz içinde debelenirken, içeride yasaklarla baskı altında tutulan bir toplumsal yapı, potansiyel patlama riskleri taşıyorken, Kürtlerin tüm seçilmiş belediyelerine kayyum atanırken; Suriye'de baştan beri desteklediği cihatçı çetelerle , 'oyun bozucu' bir askeri ve diplomatik pratik yürütmüştür. Çevresindeki devletlerle dost olmayan ve birçok sorunu bulunan Türkiye'nin ; şimdiki dostları , ABD ve Rus emperyalistleridir. ABD bilinen, dünyanın başbelası emeperyalist bir güç, Putin Rusyası'da, Lenin –Stalin dönemi'nde dostluk ilişkisi yürütülen Sovyetler Birliği değildir. Türkiye, paylaşım savaşından artık kapma özlemini, '*Kürt tehdidi*','*Sınır Güvenliği*' olarak formüle etsede; bu tezini, dünyada kimseye inandıramaz durumdadır.. Suriye'nin toprak bütünlüğü adına yürütülen operasyonlar, işgalci hamlelerdir. Suriye'deki sorunlar, suriye halkları tarafından çözülmeli, tüm emperyalistler ve onların oyuncağı duruma gelmiş Türkiye'nin , derhal Suriye'den çekilmesi; Ortadoğu ülkeleri ile barış ve dostluk ilişkilerini geliştirmesi, Türkiye ve bölge halkları açısından yararlı, biricik politik adım olacaktır. Bu diplomatik mola süreci ,iyi değerlendirilmelidir. Aksi bir tutum , bölgede savaşın uzaması, Türkiye'de kaosu artması ve yıkım getirecek; Türkiye, emperyalistlerin dayatacağı savaş suçları ve mali bilançununun; yani yenilgisinin faturasını ödemekte daha fazla zorlanacaktır.